

STEDELIJK MUSEUM

ESSENTIALS

TOUR

ESSENTIALS

TOUR

ESSENTIALS

TOUR

ESSENTIALS

TOUR

AMSTERDAM

WELKOM!

Hey! Welkom in het Stedelijk!

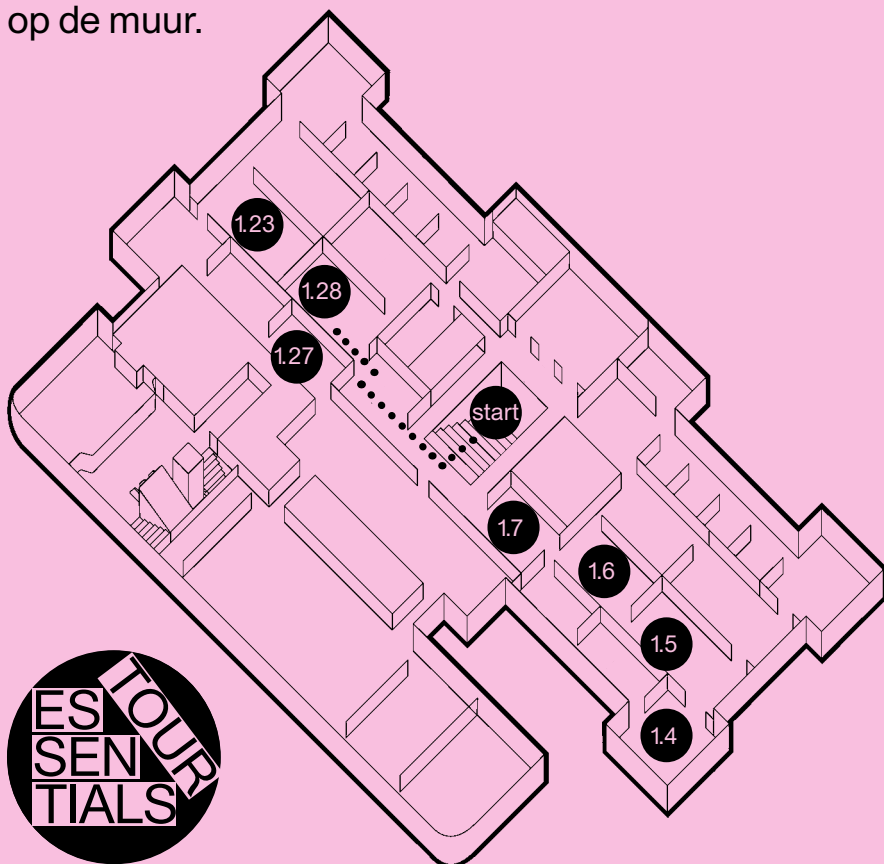
Hier vind je wereldberoemde werken, maar ontdek je ook nieuwe *treasures*.

Met deze tour bezoek je *must-see highlights* uit de collectie, leer je op een toegankelijke manier over kunst en vormgeving en maak je je nieuwe *most-liked pic!*

ROUTE

1e VERDIEPING

Als je je jas hebt opgehangen, loop je langs de ticketscan en neem je het trappetje naar rechts onder de bogen door. De *Essentials Tour* begint namelijk bij de oude trap. Daarna volg je de kleine stippen op de plattegrond omhoog en ga je naar rechts. Door op de grote stippen te klikken, ga je naar de juiste tekst/vraag over het werk. Ook kan je elk werk uit de tour in het museum herkennen aan een Essentials Tour-sticker op de muur.

TRAP

Ad Petersen, Gilbert & George: *Living Sculpture*, 1969

Monumental staircase. Foto: John Lewis Marshall

De trap is inmiddels een iconische plek geworden in het museum. *Rumor has it* dat je hier het best kan poseren voor foto's. Kunstenaarsduo Gilbert & George gingen je in 1969 al voor door vijf uur lang te poseren als 'levend standbeeld'. Ze hadden hun gezicht en handen bronskleurig geverfd en bewogen zich al die tijd niet.

● *Strike a pose!*

MARTIAL RAYSSE

Peinture a haute tension

Martial Raysse, *Peinture à haute tension*, 1965.
Foto: Nina Schollaardt

(Zaal 1.28)

Hé! Valt je iets op? Yes, je liep net langs een werk dat wel heel erg op deze leek. Het werk van Martial Raysse, waar je nu voor staat, werd door Elaine Sturtevant namelijk opnieuw geschilderd. En dat helemaal uit haar hoofd! Tegelijkertijd is het werk van Raysse ook weer gebaseerd op een bestaande foto – een dubbele verdubbeling dus.

Sturtevant recreëerde iconische werken van beroemde kunstenaars om hun bekendheid, authenticiteit en creatieve proces te onderzoeken. Dat vond Andy Warhol wel een leuk idee; hij leende haar zelfs ooit een werk uit voor een reproductie

- Vind jij dat je als kunstenaar werk van anderen mag gebruiken?

Kijk voordat je doorloopt naar het volgende werk nog even naar links voor een echte Warhol

ANDY WARHOL

Bellevue II

Andy Warhol, *Bellevue II*, 1963. Foto: Stedelijk Museum Amsterdam

(Zaal 1.28)

Met *Bellevue II* vroeg Andy Warhol zich af hoe we geweld en dood in de media verwerken. Hij gebruikte een herhalende techniek waarbij de afbeelding steeds donkerder wordt, waardoor het lijkt alsof het nieuws langzaam vervaagt en onpersoonlijk wordt. Wist je dat Warhol dit beeld baseerde op een echte krantenfoto van een tragisch ongeval? Door die herhaling laat hij zien hoe media ons steeds minder laten voelen bij zulke gebeurtenissen. Het werk zet ons aan het denken over hoe afstandelijk we soms naar geweld kijken.

- Wat is het oudste nieuwsfragment dat je je herinnert?

BARNETT NEWMAN

Cathedra

Barnett Newman, *Cathedra*, 1951. Foto: Nina Schollaardt

(Zaal 1.27)

Het enorme schilderij *Cathedra* bevat wel 50 liter verf. De kunstenaar schilderde maar liefst 7 aparte lagen om het werk zo blauw te krijgen. Je bent misschien geneigd om het werk van een afstand te bekijken, maar dat is eigenlijk niet helemaal de bedoeling. Volgens de kunstenaar krijg je van dichtbij juist het gevoel dat je helemaal in het blauw opgaat.

- Probeer het schilderij een minuut lang van dichtbij te bekijken. *Feeling blue?*

PROTEST EN REVOLUTIE

Protest and revolution wall. Foto: Nina Schollaardt

(Zaal 1.23)

Hier zie je de veranderingen in de maatschappij na de Tweede Wereldoorlog aan de hand van kleurrijke posters. Door de goedkope en makkelijke druktechnieken werden posters toen al snel het medium om boodschappen van de ‘protestgeneratie’ te verspreiden. Tegenwoordig zie je kritische stemmen steeds vaker op social media verschijnen en gaat protest met beeldtaal nog steeds hand in hand.

- Zit er een poster tussen met een boodschap die je nu ook actueel vindt en die je aanspreekt?

BREAK

Omloop. Foto: Nina Schollaardt

(Omloop)

Tijd voor een break! Maak een rondje om de trap en door de hal, en vergeet niet even naar boven te kijken. De dakramen zijn namelijk een iconisch kenmerk van het gebouw, ontworpen door stadsarchitect Adriaan Weissman. Ze zorgen voor optimaal licht, wat de kunst perfect in de schijnwerpers zet. Dit unieke lichtspel gaf het Stedelijk zelfs wereldwijde bekendheid.

Klaar voor meer *essentials*? Loop als je bovenaan de trap staat naar links, onder de boog door, en ontdek het volgende werk.

MARLENE DUMAS

Big Artists

Marlene Dumas, *Big Artists*, 1991.
Foto: Stedelijk Museum Amsterdam

(Zaal 1.7)

Marlene Dumas gebruikt in *Big Artists* humor om te laten zien hoe macht en seksualiteit in de kunstwereld een grote rol spelen. Ze laat zien dat we kunst vaak beoordelen alsof het mensen zijn: sterk of zwak, goed of slecht. Met dit werk grapt ze over hoe vooral bekende witte mannen de kunstwereld domineren. Ze daagt ons uit om na te denken over hoe we kunst beoordelen en wie eigenlijk bepaalt wat mooie kunst is. Wist je dat Dumas bij dit werk foto's van beroemde artiesten gebruikte als inspiratie?

- Stel dat jij een overzicht van 'grote kunstenaars' gaat schilderen. Welke muzikant, kunstenaar of acteur/actrice zou jij verbeelden? En hoe zou je ze verbeelden?

JEFF KOONS

Ushering in Banality

Zaalopname Tomorrow is a Different Day. Collectie 1980–Nu.
Foto: Gert Jan van Rooij

(Zaal 1.7)

Dit varkentje van Koons wordt in deze zaal omringd door feministische kritiek. Meestal zijn het vrouwen die naakt worden afgebeeld in kunst en het werk van Marlene Dumas met naakte kleine mannetjes stelt dat ter discussie. De grote foto van de big op de muur is ook gemaakt door een vrouwelijke kunstenaar. Koons is een grote naam binnen de kunst, dus op deze manier geeft de zaal humoristisch commentaar op de machtsverhoudingen in de kunstwereld.

- Ken jij een artiest die ook commentaar geeft op ongelijkheid? Wie?

MARTINE SYMS GIRRRRLGIRLLLGIIRL- GIIIRL

Martine Syms, *GIRRRRLGIRLLLGIIRL-GIIIRL*, 2017. Foto: Nina Schollaardt

(Zaal 1.6)

Door het woord ‘girl’ op verschillende manieren uit te schrijven, probeert Syms de verbale dimensies van taal te vangen. De kunstenaar onderzoekt in dit werk feministisch denken en de identiteit van mensen van kleur door te kijken naar alledaagse taal.

Feministische literatuur is voor Syms een belangrijk referentiepunt; de kleur paars in de muurschildering is dan ook een knipoog naar het boek *The Color Purple* (1982) van Alice Walker. Zij was de eerste zwarte vrouw die de Pulitzer Prize won.

- Gebruiken jij en je vrienden een woord specifiek heel vaak?

IGSHAAN ADAMS

Nama stap

(Zaal 1.4)

Deze installatie van Igshaan Adams is gebaseerd op dronefoto's van Namaqualand, Zuid-Afrika. Normaal gesproken is deze streek extreem droog, maar door een bijzonder fenomeen bloeien er één keer per jaar prachtige, felgekleurde bloemen. Tussen de bloemen zie je paden die in de loop der jaren door voetstappen zijn ontstaan.

Het object dat voor het werk hangt, symboliseert een stofwolk. Dit verwijst naar de *Riel*, een van de oudste Inheemse dansstijlen in Zuidelijk Afrika, ook wel bekend als 'dansen in het stof'. Voor Adams is het verbeelden van de looppaden en de stofwolken een manier om weer in contact te komen met zijn voorouders.

- Door welke elementen van je eigen cultuur voel jij je verbonden met je voorouders?

STEVE MCQUEEN

Broken Column

Steve McQueen, *Broken Column*, 2014. Foto: Gert Jan van Rooij

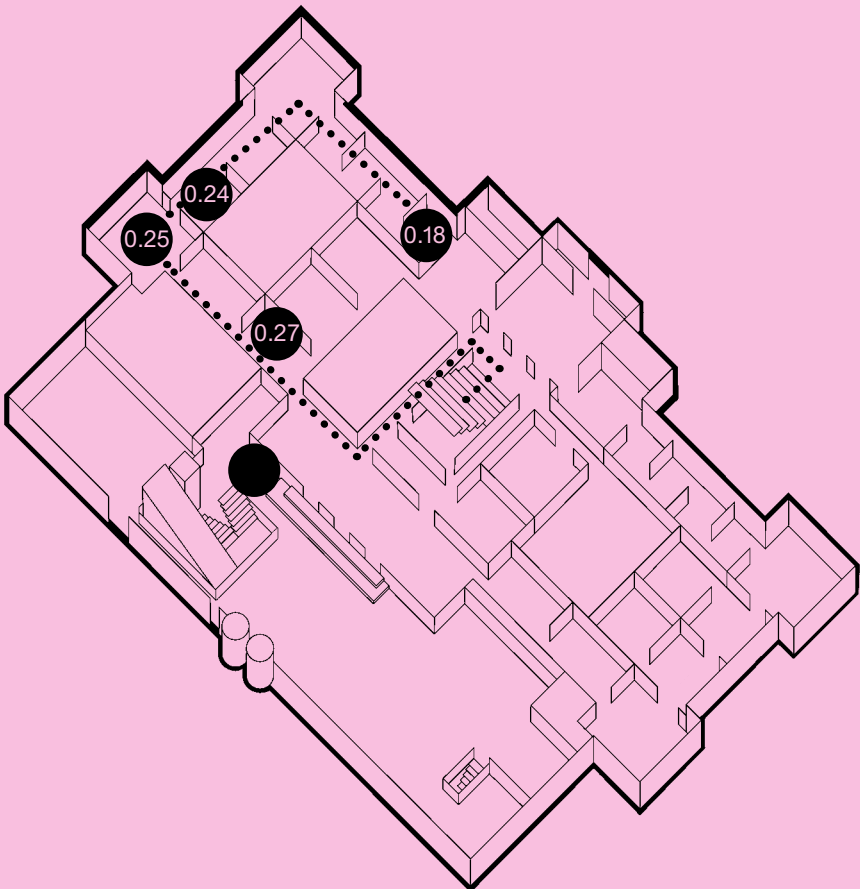
(Zaal 1.5)

Deze statige zuil gemaakt door Steve McQueen is gemaakt van Zimbabwaans zwart graniet. De vorm doet denken aan een Victoriaans grafmonument, verwijzend naar de traditie om een boom schuin af te kappen wanneer een jongeman voortijdig overlijdt. McQueen ziet het werk als een monument voor levens die onnodig vroeg zijn afgekapd in zwarte gemeenschappen wereldwijd.

- *Fun fact:* Steve McQueen is ook screenwriter en filmregisseur. De door hem geregisseerde film *12 Years a Slave* (2013) ontving zelfs een Oscar.

ROUTE BEGANE GROND

De *Essentials Tour* gaat beneden verder. Loop de trap weer naar beneden en ga terug naar de zaal waar je naar binnenkwam na het scannen van je ticket. Loop dan gelijk naar rechts en volg de kleine stippen op de plattegrond naar het volgende werk.

PICASSO

Têtes

Picasso, Têtes, 1943
Foto: Stedelijk Museum Amsterdam

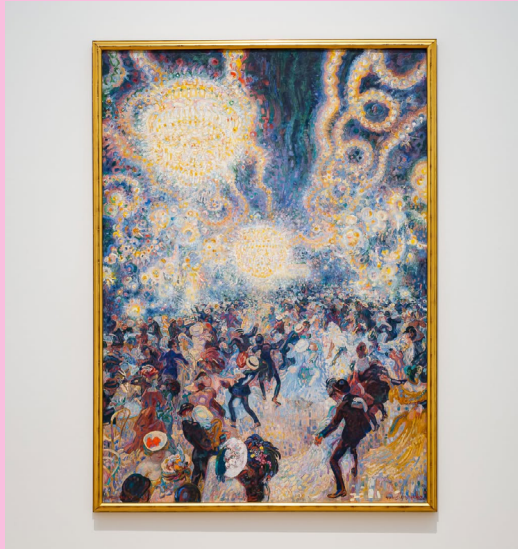
(Zaal 0.27)

In zijn leven heeft Picasso meerdere têtes gemaakt. Aan de hand van deze “hoofden” valt goed te zien hoe Picasso door verschillende periodes in zijn leven ging. Têtes komt uit zijn surrealisme periode, waarin zijn werken steeds abstracter werden. In het schilderij kan je ook het kubisme herkennen, waarvan Picasso een van de grondleggers was.

● Welke lichaamsdelen van dit hoofd herken jij meteen, en welke juist niet?

JAN SLUIJTERS

Bal Tabarin

Jan Sluijters, Bal Tabarin, 1907
Foto: Stedelijk Museum Amsterdam

(Zaal 0.27)

In Bal Tabarin verbeeld Jan Sluijters de nachtclub in Parijs, de stad die hij meerdere keren bezocht. Het was ook in Parijs dat hij kennis leerde maken met andere soorten schilderstijlen, die hem uiteindelijk tot een vernieuwende schilder binnen de Nederlandse schilderkunst maakte. Wat dit schilderij vooral bijzonder maakt, zijn de lampjes die Sluijters heeft afgebeeld. Elektra was in die tijd namelijk net nieuw.

- Fun Fact: In 1904 won Jan Sluijters de Prix de Rome, de beeldende kunstprijs die sinds 2017 iedere 2 jaar in het Stedelijk Museum te zien is (nu ook!).

PIET MONDRIAAN

Ruitvormige compositie met twee lijnen

Piet Mondriaan, *Ruitvormige compositie met twee lijnen*, 1931.
Foto: Nina Schollaardt

(Zaal 0.25)

In zijn kunst wilde Mondriaan de essentie achter de zichtbare wereld vangen. Om dit uit te kunnen beelden, had je volgens hem de meest essentiële elementen van de beeldtaal nodig: primaire kleuren (rood, blauw en geel) en horizontale en verticale lijnen.

Omdat Mondriaan dus geen groen gebruikte, ontstond het gerucht dat hij niet van de natuur zou houden. Hij vond dat zelf grappig en wakkerde dat aan door met zijn rug naar het raam te gaan zitten tijdens een bezoek aan een vriend. Dit zodat hij zogenaamd niet naar de groene bomen hoefde te kijken!

- *Fun fact:* Mondriaan gebruikte voor zijn rechte lijnen nooit een liniaal.

KAZIMIR MALEVICH

Een Engelsman in Moskou

Kazimir Malevich, *Een Engelsman in Moskou*, 1914.
Foto: Stedelijk Museum Amsterdam

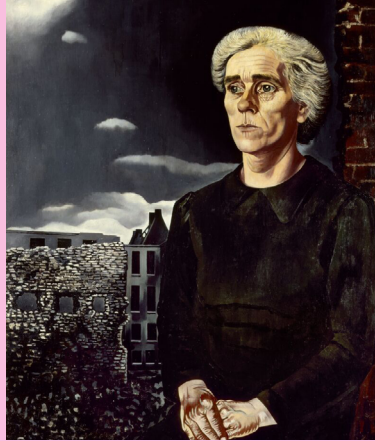
(Zaal 0.24)

Kazimir Malevich schilderde *Een Engelsman in Moskou* in 1914, op een kantelpunt in zijn carrière. In dit werk laat hij de werkelijkheid bijna helemaal los. De 'Engelman' is nauwelijks nog als persoon te herkennen, en dat is precies de bedoeling. Je ziet nog wel duidelijke vormen, zoals een pijp, en zelfs verborgen letters en cijfers, alsof hij een geheime boodschap achterliet. Wat die betekenen? Dat weet niemand precies.

- Denk terug aan een moment tijdens een reis die je hebt gemaakt. Denk aan een plek die je verwonderde, of juist uit balans bracht. Alles mag. Welke beelden of elementen zou jij in een schilderij stoppen, zoals Malevich dat deed?

CHARLEY TOOROP

Arbeidersvrouw

Charley Toorop, *Arbeidersvrouw*, 1943
Foto: Stedelijk Museum Amsterdam

(Zaal 0.18)

Charley Toorop had veel verschillende inspiratiebronnen. Een daarvan is direct terug te zien in *Arbeidersvrouw*. Op de achtergrond heeft Toorop de verwoestende Tweede Wereldoorlog geschilderd.

Tot kort was er niet veel bekend over wie er afgebeeld staat op het schilderij, behalve dat het ging om 'een arbeidersvrouw' die Toorop in brieven 'moeder Punt' noemde. Door informatie van familieleden, die contact hebben gezocht met het Stedelijk, is nu duidelijk wie er op het doek staat. Het gaat om Johanna 'Jansje' Punt (1899-1983), die huishoudster was bij Charley Toorop.

- Als je iemand zou moeten schilderen die niet tot jouw eigen kring hoort, wie zou dat zijn en hoe zou je die persoon afbeelden?

MARTIAL RAYSSE

Encore un instant de bonheur (sculpture moderne)

Martial Raysse, *Encore un instant de bonheur* (sculpture moderne), 1965

(De Don Quixote Beeldentuin)

Dit sculptuur uit 1965 van Martial Raysse stond in de jaren 1960 en 1970 al eens eerder in het museum. Tegenwoordig staat het werk in onze nieuwe Beeldentuin. De Nederlandse titel van het werk is *Nog een ogenblik van geluk (modern sculptuur)*. Met 'modern' doelde Raysse op het tonen van de smetteloze, ideale kant van de consumptiemaatschappij: 'Ik wilde een nieuwe wereld, steriel en zuiver, één die in de toegepaste technieken naadloos aansloot bij de technische verworvenheden van de nieuwe tijd.'

- Als je een nieuwe wereld kon ontwerpen, wat zou je er als eerste aan toevoegen?

De tour zit erop, maar vergeet niet de andere beelden in de Don Quixote Beeldentuin te bewonderen.

Misschien een idee om nog even na te genieten met een kop koffie in de Fonda Bar? Het is een perfect uitzichtpunt!

We horen graag wat je van de tour vond. Wil je ons helpen verbeteren? Beantwoord dan drie korte vragen via deze [link](#).

Heb je je ticket online besteld? Houd je mail in de gaten! Binnenkort ontvang je informatie over hoe je 20% korting krijgt op je volgende bezoek.

We hopen je snel weer te zien!